SPRAWOZDANIE

Z CZYNNOŚCI WYDZIAŁU

TOWARZYSTWA HISTORYCZNEGO WE LWOWIE

TUDZIEŻ

KOMITETU REDAKCYJNEGO

KWARTALNIKA HISTORYCZNEGO

za rok 1888/9

(od 1. października 1888. do 30. września 1889.)

Walne Zgromadzenie Towarzystwa odbędzie się w sobotę d. 19. października 1889 r. o godzinie 6tej wieczorem w gmachu Uniwersytetu.

LWÓW
Nakładem Towarzystwa.
Z drukarni Wł. Łozińskiego.
1889.

Skład Wydziału.

Prezes dożywotni:

Xawery Liske.

Zastępca prezesa:

Tadeusz Wojciechowski.

Skarbnik:

Saturnin Kwiatkowski.

Sekretarz:

Oswald Balzer.

Członkowie wydziału:

Fryderyk Papée.
Roman Pilat.
Antoni Prochaska.

Skład komitetu redakcyjnego.

Redaktor naczelny:

Xawery Liske.

Sekretarz:

Ludwik Finkel.

Członkowie Komitetu:

Bronisław Czarnik.
Zdzisław Hordyński.
Karol Rawer.
Henryk Sawczyński.
Aleksander Semkowicz.

W bieżącym roku administracyjnym rozwijał Wydział Towarzystwa historycznego działalność swoję w tym samym co poprzednio kierunku i zakresie. Zapewne tedy zbędną rzeczą byłoby usprawiedliwiać ją tu szerzej i dokładniej, stało się to bowiem w obu poprzednich sprawozdaniach rocznych, które uzyskały aprobatę Walnych Zgromadzeń.

Interes społeczeństwa naszego dla spraw Towarzystwa utrzymał się w ciągu roku bieżącego na tym samym mniej więcej poziomie, co i w latach poprzednich. U nas, gdzie dla spraw pożytecznych i ważnych interes ten z biegiem czasu częstokroć słabnie, już i to można poczytać za dowód żywotności Towarzystwa i dobrą dla jego przyszłych losów wróżbę; ale nie można powiedzieć, jakoby społeczeństwo zajęło się Towarzystwem w takim stopniu, jakby to było pożądanem zarówno ze względu na jego własny jako też i Towarzystwa interes. Liczba członków pozostała niemal taką samą, jak w roku poprzednim: z pośród 221 członków, których liczono pod koniec ubiegłego roku, ubyło w ciągu bieżącego 18, przybyło nowych 23, tak, że obecnie liczy ich Towarzystwo 226, cyfra niemal jednakowa z tą, jaką wykazało sprawozdanie zeszłoroczne. Ten brak zwiększonego, bardziej spotęgowanego poparcia materyalnego i moralnego, którego potrzebę Wydział już poprzednio wykazywał, stał się powodem, że i w ciągu roku bieżącego działalność jego była do pewnego stopnia skrępowaną i nie mogła objąć tych wszystkich punktów, jakie dlań zakreśla statut, a które Wydział uważa za istotne i dla rozwoju Towarzystwa potrzebne. Nadto pod względem materyalnym trzeba się było uciekać po części do ofiarności publicznej. Co do odczytów, przychodzących do skutku na Zebraniach miesięcznych, było już od

dawna dążeniem Wydziału zapewnić sobie współudział jak najszerszego koła historyków miejscowych; niestety, w roku bieżącym, podobnie jak i w poprzednich, mimo gorliwych usiłowań w tym kierunku, spotykał się on po największej części z odmową, tak, że w szeregu prelegentów znajdują się w przeważnej części nazwiska bądź to samych członków Wydziału, bądź też osób najbliżej niego stojących. Wygłoszono mianowicie następujące odczyty:

1. Na Walnem Zgromadzeniu z 18. października 1888 r. dr. Wiktor Czermak: Jan Kazimierz, próba charakterystyki.

2. Na XVII. Zgromadzeniu miesięcznem z 17. listopada 1888 r. dr. Antoni Prochaska: Książę Roman Sanguszko.

3. Na XVIII. Zgromadzeniu miesięcznem z 18. grudnia 1888 r. dr. Władysław Margasz: Stosunki włościańskie na Rusi w wieku XV.

4. Na XIX. Zgromadzeniu miesięcznem z 19. stycznia 1889 r. dr. Władysław Abraham: Zjazd Łęczycki z r. 1180.

5. Na XX. Zgromadzeniu miesięcznem z 16. lutego 1889 r. p. Antoni Borzemski: Ocena Kroniki Miechowity.

6. Na XXI. Zgromadzeniu miesięcznem z 9. marca 1889 r. dr. Oswald Balzer: Henryk z Góry i jego Traktat przeciw Krzyżakom.

7. Na XXII. Zgromadzeniu miesięcznem z 27. kwietnia 1889 r. dr. Władysław Abraham: Początki prawa patronatu w Polsce.

8. Na XXIII. Zgromadzeniu miesięcznem z 18. maja 1889 r. p. Antoni Świątkiewicz: Wyprawa Władysława IV. pod Smoleńsk r. 1633/4.

9. Na XXIV Zgromadzeniu miesięcznem z 15. czerwca 1889 r. p. Jan Topolnicki: Dziejowa statystyka Polski i Litwy.

Ważną, jak mniema Wydział, i obfitą w następstwa dla rozwoju nauk historycznych w Polsce, jest myśl, poruszona przezeń w ciągu roku bieżącego, myśl zwołania Zjazdu historyków polskich do Lwowa w lipcu r. 1890. Wiadomo, iż pierwszy, a jedyny dotąd Zjazd historyczny imienia Długosza odbył się w Krakowie przed dziesięciu jeszcze laty. Jak obfitą w następstwa była jego działalność, o tem przypominać nie potrzeba; jego obrady wyjaśniły sprawę organizacyi pracy naukowej nad dziejami Polski, zakreśliły pracy tej odpowiednie kierunki, wytknęły jej program, który dzisiaj w części już spełniony, nie mały przyniósł

dla nauki pożytek. Po upływie jednak lat dziesięciu, w ciągu których praca ta znacznie postąpiła naprzód i w obec nowych znalazła się pytań, a w części i odmiennych warunków, uważał Wydział za rzecz pożyteczną dać inicyatywę i przyprowadzić do skutku zwołanie ponownego Zjazdu historycznego, któryby czynność Zjazdu Długoszowego uzupełnił i program jego rozszerzył. Myśl ta, o której wiadomość podano członkom Towarzystwa na zgromadzeniu miesięcznem w czerwcu r. b., dla której uzyskano przyrzeczenie poparcia z wielu stron, a mianowicie ze strony historyków z Krakowa, przeszła już w stadyum stanowczych przygotowań. Wybrano Komitet, mający się zająć urządzeniem Zjazdu, w którego skład weszli WW. PP.: dr. Xawery Liske jako przewodniczący, dr. Oswald Balzer jako sekretarz, nadto zaś jako członkowie: dr. Władysław Abraham, dr. Bronisław Czarnik, Ludwik Dziedzicki, dr. Ludwik Finkel, dr. Zdzisław Hordyński, dr. Wojciech Kętrzyński, dr. Ludwik Kubala, Saturnin Kwiatkowski, Władysław Łoziński, dr. Maurycy Maciszewski, dr. Antoni Małecki, dr. Fryderyk Papée, dr. Franciszek Piekosiński, dr. Roman Pilat, dr. Antoni Prochaska, Karol Rawer, dr. Henryk Sawczyński, dr. Alexander Semkowicz i dr. Tadeusz Wojciechowski, nadto zaś z grona wymienionych co dopiero członków, komitet ściślejszy, mający się zajmować bieżącemi sprawami administracyjnemi, złożony z dr. Xawerego Liskego jako przewodniczącego i drów Wł. Abrahama, O. Balzera, L. Finkla, Z. Hordyńskiego, jako członków. Komitet wygotował już odezwę, w której nakreślony został program czynności Zjazdu i podał ją za pośrednictwem dzienników do wiadomości publicznej; obecnie zaś zajmuje się expedycyą zaproszeń do instytucyj naukowych, tudzież mężów pracujących na polu historyi polskiej z prośbą o wzięcie udziału w Zjeździe, tudzież poparcie jego celów. Od tego poparcia zależy oczywiście powodzenie tudzież dodatni rezultat Zjazdu; Komitet nie wątpi jednak, że ogół historyków polskich, którzy tak gorliwie zajęli się sprawą Zjazdu Długoszowego, nie odmówi poparcia swego także Zjazdowi drugiemu we Lwowie.

Po raz pierwszy w roku ubiegłym skorzystał Wydział z uprawnienia przyznanego mu §. 9 statutu, przedstawiając ostatniemu Walnemu Zgromadzeniu wniosek o zamianowanie dr. Ryszarda Roepella, profesora Uniwersytetu wrocławskiego, członkiem honorowym Towarzystwa w uznaniu jego długoletnich a zarazem tyle ważnych zasług dla nauki historyi polskiej. Wskutek uchwały, przyjętej na Zgromadzeniu przez aklamacyą, przesłał Wydział prof.

Roepellowi dyplom członka honorowego, na co w odpowiedzi otrzymał list następującej treści (przekład polski):

„Towarzystwo historyczne we Lwowie, na ręce prof. Xawerego Liskego.

Wielce Szanowni Panowie!

Przyjmując mnie do Waszego Towarzystwa historycznego na członka honorowego, wyświadczyliście mi Panowie zarówno wysoki zaszczyt, jak i szczerą radość, za co też niniejszem z głębi serca wypowiadam Wam najuprzejmiejsze podziękowanie.

Przeszło pół wieku upływa od chwili, w której badania moje skierowałem na histoyą Polski; a jeśli później dalsze prowadzenie rozpoczętej pracy musiałem pozostawić młodszej sile, to jednak nigdy nie sprzeniewierzyłem się jej w zupełności, lecz wracałem do niej od czasu do czasu, jak się to zwykle zdarza, iż pierwsza miłość młodych lat nie da się nigdy zatrzeć w zupełności.

Z żywym, coraz bardziej wzrastającym interesem śledziłem tedy zawiązanie i rozwój Waszego Towarzystwa; zajęcie, które nigdy nie osłabnie, pokąd tylko żyć będę, i pokąd mi Bóg zachowa świeżość umysłu.

Z wyrazami wysokiego poważania i wdzięczności

Wasz powolny

Wrocław, 18. listopada 1888 r.

Dr. Ryszard Roepell."

Przystępując do sprawozdania w przedmiocie *Kwartalnika Historycznego*, Komitet redakcyjny podnosi z zadowoleniem, iż udało mu się w ciągu bieżącego roku zwiększyć znacznie objętość pisma. Zamiast 45 arkuszy druku, które zawierał rocznik 1888, dano ich teraz (w r. 1889) 56. Przez to stało się możliwem nie tylko pewne rozszerzenie działu recenzyj i sprawozdań, w którym podano oceny 216 publikacyj dotyczących dziejów Polski, tudzież notatki o 148 pracach, odnoszących się do historyi zagranicznej (w poprzednim roczniku było ocen 203 i notatek 151), ale nadto można było położyć większy nacisk na dział obejmujący rozprawy samoistne tudzież materyały do dziejów Polski, których podano znacznie więcej, aniżeli w roku poprzednim. Niemniej też podnosi Redakcya z zadowoleniem, iż udało się jej powiększyć liczbę współpracowników pisma przez pozyskanie wielu nowych, w znacznej części wybitne stanowisko naukowe zajmujących sił. Chętny i życzliwy współudział w pracach Redakcyi, jakiego do-

znała zarówno ze strony tych nowych jak i dawniejszych kollaboratorów wkłada na nią miły obowiązek wyrażenia na tem miejscu publicznej wdzięczności za udzielone poparcie.

Niemniej też składa Wydział podziękowanie wszystkim tym Instytucyom i Mężom, którzy nie szczędzili Towarzystwu materyalnego poparcia, a więc przedewszystkiem Wysokiemu Sejmowi krajowemu, który mu udzielił subwencyi w kwocie 400 zł., WW. PP. Zygmuntowi Kaczkowskiemu z Paryża za dar w kwocie 106 zł., Władysławowi Łozińskiemu za druk *Kwartalnika* po cenie kosztu, wreszcie kilkunastu Współpracownikom pisma, którzy dostarczyli swych prac i artykułów, zrzekając się przypadającego im honoraryum.

Sprawozdanie kasowe

za czas od 8. października 1888. do 8. października 1889.

	zł.	ct.	zł.	ct.
A. Dochód.				
I. Pozostałość kasowa z dniem 8. października 1888			404	73
II. Wkładki członków:				
a) za rok 1887/8	8			
b) za rok 1888/9	871	81		
c) za rok 1889/90	77		956	81
III. Wstępne			22	62
IV. Z prenumeraty *Kwartalnika*:				
a) za rok 1887/8	5			
b) za rok 1888/9	77	32	82	32
V. Rachunki księgarskie			324	83½
VI. Subwencya Wysokiego Sejmu . . .			400	
VII. Datki Członków*)			389	15
VIII. Odsetki od lokowanych chwilowo kapitałów w Kasie Oszczędności . . .			30	44
IX. Drobne dochody			2	30
Razem . .			2613	20½
B. Rozchód.				
I. *Kwartalnik Historyczny*:				
a) druk i papier	829	41½		
b) honorarya autorskie	940	16		
c) introligator	32	62		
d) korespondencye i ekspedycya	90		1892	19½
II. Wydatki sekretarza Towarzystwa . .			39	
III. Drobne wydatki skarbnika			4	59
IV. Kursor			55	63
V. Druk sprawozdania za rok 1887/8 . .			18	95
VI. Eskont od niewypowiedzianych zwrotów				27
Razem . .			2010	63½
C. Zestawienie.				
Dochód . . . . 2613·20½ zł.				
Rozchód . . . . 2010·63½ „				
Pozostałość kasowa . . . 602·57 zł.				

*) Pozycya ta wykazuje w porównaniu z sprawozdaniem zeszłoroczném znaczny przyrost, lecz głównie dla tego, że wliczono w nią w tym roku prócz datków w gotówce także honorarya autorskie za artykuły i recenzye, dostarczone bezpłatnie. Skutkiem tego wzrosła też odpowiednio i pozycya rozchodu: honorarya autorskie.

Spis członków Towarzystwa.

w roku 1888/9.

A. Członek honorowy:

Roepell Ryszard, Wrocław.

B. Członkowie zwyczajni:

Abraham Władysław, Lwów
Antoniewicz Jan Bołoz, Monachium.

Hr. Badeni Stanisław, Radziechów.
Balko Aleksander, Lwów.
Balzer Oswald, Lwów.
Barański-Ostaszewski Kazimierz, Lwów.
Bartynowski Władysław, Kraków.
Bełza Władysław, Lwów.
Bieńkowski Adam, Lwów.
Bieńkowski Bolesław, Zbaraż.
Bieńkowski Ludwik, Lwów.
Bobrzyński Michał, Kraków.
Bocheński Józef, Lwów.
Borkowski Jan, Zaleszczyki Małe.
Hr. Borkowski Jerzy, Młyniska.
Borkowski Oktaw, Lwów.
Borzemski Antoni, Lwów.
Bostel Ferdynand, Lwów.
Bruchnalski Wilhelm, Lwów.
Brykczyński Stanisław, Pacyków.
X. Bukowski Julian, Kraków.
Bylicki Władysław, Lwów.

Celewicz Julian, Lwów.
Chołodecki Józef, Lwów.
Cieński Ludomir, Okno.

Cieński Stanisław, Wodniki.
Ćwikliński Ludwik, Lwów.
Czarnik Bronisław, Lwów.
Czarnik Kazimierz, Lwów.
X. Czartoryski Jerzy, Wiązownica.
Czaykowski Robert, Lwów.
Czermak Józef, Lwów.
Czermak Wiktor. Berlin.
Czołowski Aleksander, Lwów.

Dąbczański Leszek, Lwów.
Dąbrowski Paweł, Lwów.
Hr. Dębicki Ludwik, Kraków.
Dembiński Bronisław, Kraków.
Dorożewski Napoleon, Lwów.
Hr. Drohojowski Jan, Lwów.
Drzewicki Józef, Sanok.
Dulęba Władysław, Lwów.
Hr. Dzieduszycki Tadeusz, Niesłuchów.
Hr. Dzieduszycki Wojciech, Jezupol.
Dziedzicki Ludwik, Lwów

Fąfara Julian, Lwów.
Fedorowicz Władysław, Okno.
X. Fijałek Jan, Kraków.
Finkel Ludwik, Lwów.
Fränkel Joachim, Lwów.
Franko Iwan, Lwów.
Hr. Fredro Jan Aleksander, Rudki.
Frenkel Stefan, Lwów
Frydrych Jan, Lwów.

Głąbiński Stanisław, Lwów.
Gorski Kazimierz, Przemyśl.
Gorzycki Kazimierz, Lwów.
X. Gromnicki Tadeusz, Kraków.
Grünberg Kazimierz, Drohobycz.
Gubrynowicz Władysław, Lwów.

Heck Korneli, Stryj.
Heck Walery, Wadowice.
Hibl Józef, Sanok.
Hirschberg Aleksander, Lwów.
Hordyński Zdzisław, Lwów.
Horodyski Jerzy, Kociubińce.

Jahner Alfred, Lwów.
Janisch Ludwik, Kołomyja.

Janowicz Aleksander, Lwów.
Jędrzejowicz Stanisław, Jasionka.
Jezieniecki Michał, Tarnopol.

Kaczkowski Zygmunt, Paryż.
Kalitowski Emil, Lwów.
Karbowiak Antoni, Kraków.
Kasprzycki Piotr, Lwów.
Kawczyński Maxymilian, Lwów.
Kętrzyński Wojciech, Lwów.
X. Kloss Ludwik, Lwów.
Kluczycki Franciszek, Kraków.
Kocowski Włodzimierz, Lwów.
Konarski Franciszek, Lwów.
Kopia Henryk, Lwów.
Korzeniowski Józef, Kraków.
Korzon Tadeusz, Warszawa.
Kowalczuk Michał, Lwów.
Hr. Koziebrodzki Szczęsny, Chlebów.
Hr. Koziebrodzki Władysław, Chłopice.
Kruczkiewicz Bronisław, Lwów.
Krywult Waleryan, Lwów.
Kubala Ludwik, Lwów.
Kuczyński Franciszek, Lwów.
X. Kujot Stanisław, Pelplin.
Kunaszowski Maciej, Łuka.
Kurek Michał, Lwów.
Kurpiel Ant. Mar., Berlin.
Kwiatkowski Saturnin, Lwów.

Hr. Lanckoroński Karol, Komarno.
Hr. Lasocki Czesław, Dębniki.
Latour Jan, Lwów.
Lenartowicz Karol, Tłuste.
Lepszy Leonard, Kraków.
Lewicki Anatol, Kraków.
Lewicki Witołd, Lwów.
Lisicki Henryk, Kalinów.
Lisiewicz Aleksander, Lwów.
Lisiewicz Zygmunt, Lwów.
Liske Xawery, Lwów.
Lorkiewicz Antoni, Stanisławów.

X. Biskup Łobos Jan, Tarnów.
Łoziński Władysław, Lwów.
Hr. Łubieński Roger, Lwów.
Łuczkiewicz Kazimierz, Lwów.

Machek Emanuel, Lwów.
Maciszewski Maurycy, Tarnopol.
Majerski Stanisław, Lwów.
Małecki Antoni, Lwów.
Małecki Arkadyusz, Lwów.
Mandybur Tadeusz, Jarosław.
Margasz Władysław, Lwów.
X. Maryański Aleksander, Lwów.
Matijów Jan, Tarnopol.
Matyás Karol, Żywiec.
Mazanowski Antoni, Warszawa.
Mazanowski Mikołaj, Lwów.
Menda Władysław, Lwów.
Miklaszewski Juliusz, Kraków.
Miłaszewski Erazm, Lwów.
Morawski Kazimierz, Kraków.
Morelowski Julian, Wadowice.
Hr. Mycielski Jerzy, Kraków.

Nacher Teodor, Stanisławów.
Nawratil Arnulf, Lwów.
Nehring Władysław, Wrocław.
Niemczykiewicz Wojciech, Lwów.
Nittmann Karol, Lwów.
Nogay Józef, Tarnopol.

Ogórek Józef, Lwów.
Orlecki Kajetan, Nowy Sącz.
Ossowski Godfryd, Kraków.

X. Paliwoda Marceli, Lwów.
Papée Fryderyk, Lwów.
Pawłowicz Edward, Lwów.
Pelikan Emil, Brody.
Pepłowski-Schnurr Stanisław, Lwów.
Piekosiński Franciszek, Lwów.
Pieniążek Ignacy, Nagawczyn.
Pilat Roman, Lwów.
Pilat Tadeusz, Lwów.
Planer Izydor, Lwów.
Popiel Paweł, Ruszcza
Potkański Karol, Zakopane.
Hr. Potocki Artur, Krzeszowice.
Hr. Potocki Roman, Pomorzany.
Prochaska Antoni, Lwów.
Próchnicki Franciszek, Lwów.
Hr. Przeździecki Konstanty, Kraków.
Przysiecki Ludwik, Lwów.

X. Biskup Puzyna Jan, Lwów.
Kn. Puzyna Julian, Czarnołożce.

Ramułt Stefan, Lwów.
Rawer Karol, Lwów.
Hr. Rey Mieczysław, Przecław.
Rojek Ludwik, Lwów.
Romer Gustaw, Zabełcze.
Rostafiński Józef, Kraków.
Ryszard Antoni, Kraków.
Rzepiński Stanisław, Lwów.

Sawczyński Henryk, Lwów.
Sawczyński Zygmunt, Lwów.
Schirmer Edward, Lwów.
Schmidt Władysław, Lwów.
Semkowicz Aleksander, Lwów.
X. Siemieński Jan, Lwów.
Siemiginowski Włodzimierz, Torskie.
Sienicki Adam, Lwów.
Hr. Sierakowski Adam, Waplewo.
X. Skrochowski Eustachy, Kraków.
Skobielski Piotr, Lwów.
Skupniewicz Józef, Lwów.
Skrzyński Kazimierz, Lwów.
X. Ślósarz Jan, Lwów.
Słoniński Władysław, Lwów.
Służewski Michał, Lwów.
Smolka Stanisław, Kraków.
Sokołowski August, Kraków.
Sokołowski Maryan, Kraków.
Sołtys Tadeusz, Lwów.
Stankiewicz Maurycy, Kraków.
Starak Jan, Lwów.
X. Świstelnicki Zygmunt, Brody.
Szadkowski Henryk, Lwów
Szarłowski Alojzy, Kraków.
Hr. Szeptycki Jan, Przyłbice.
Szomek Bolesław, Lwów.

Hr. Tarnowski Stanisław, Kraków.
Hr. Tarnowski Stanisław, Śniatynka.
Tomkowicz Stanisław, Kraków.
Tretiak Józef, Kraków.
Troskolański Tadeusz, Lwów.

Ujejski Zdzisław, Wygnanka.
Ulanowski Bolesław, Kraków.

Viebig Henryk, Lwów.

Wąsowicz Mieczysław, Lwów.
Wernicki Józef, Lachowice.
Widman Karol, Lwów.
Wierzbicki Ludwik, Lwów.
Wisłocki Władysław, Kraków.
Włoszyński Ferdynand, Lwów.
Hr. Wodzicki Ludwik, Wiedeń.
Wojciechowski Tadeusz, Lwów.
Wojnarowski Feliks, Lwów.
Wolff Włodzimierz, Lwów.
Wrotnowski Antoni, Kęty.
Wybranowski Leoncyusz, Lwów.
Wybranowski Roman, Uszkowice.

Zakrzewski Wincenty, Kraków.
Zaleski Kazimierz, Lwów.
Hr. Zamoyski Andrzej, Kraków.
Zenowicz Despot, Lwów.
Zoll Fryderyk, Kraków.
Zych Franciszek, Drohobycz.
Zygadłowicz Włodzimierz, Lwów.